

שטרות, שמזהים את חתימת ידי העדים, והשטר כשר.

ממשיכה הברייתא:

ואם אין עליו עדים, ויצא מתחת ידי שלישי, ושניהם, המלוה והלוה, מודים שהוא ממונה להיות "שליש" ביניהם, השטר כשר, והרי זו נאמנות של ה"שליש".

או, שהסמפון יצא אחר חיתום שטרות. דהיינו שה"שובר" כתוב בתוך שטר ההלואה, אחרי חתימת עדי ההלואה, — הסימפון כשר, כיון ששטר ההלואה נמצא

בידי המלוה, ואם כתבו בו סימפון, מוכח שהמלוה הרשה לו לכתוב שובר.

על כל פנים, בכרייתא זו נאמר במפורש שיש נאמנות בידי ה"שליש", אלמא שלישי מהימן?

תויבתא דרב נחמן (תויבתא¹⁴).

עתה חוזרת הגמרא לדין משנתנו.

כי אתה כשהגיע רב דימי מארץ ישראל, אמר בשם רבי יוחנן:

וכן פירשו היד רמ"ה וחידושי רבינו יונה וחידושי הר"ן.

14. זה פירוש רש"י בכל הסוגיא.

התוס' והיד רמ"ה וחידושי הר"ן ועוד, מקשים על פירוש רש"י.

א. מה שפירש רש"י שהסמפון הוא ביד הלוה — יתקים בחותמיו, פשיטא, הרי הוא ככל שטר?

ב. במסכת בבא מציעא משמע שסמפון אינו שובר. שובר הוא שטר שנותן המלוה להלוה, וסמפון הוא מלשון מום, כלומר שהשטר הוא ביד המלוה, אלא שנמצא בו לשון ביטול [עיי' תוס' ב"מ כ ב ד"ה סמפון].

ג. אם אין עליו עדים כלל, מאי מהני שיוצא מיד שלישי ואיזה ערך יש לו, האי שטרא חספא בעלמא הוא?

ד. המהרש"א מבאר שהתוס' לא מסתבר להו כדעת רש"י שרבא הביא את הברייתא להוכיח שיש ביד השליש כל הנאמנות, אלא התוס' סוברים שנאמן רק אם יש לו מגו — כי הרי רבא גם הקשה: "אי בעיא קלתיה" משמע שאף השליש אינו נאמן בלי מיגו.

ה. מה שקשה רבא מהברייתא, הלא נוכל לתרץ בפשיטות: רב נחמן אמר דינו רק היכא דאיתחזק בבית דין, ולכן לא אמרינן "אי בעי קלתיה", ומי אומר שהסמפון של הברייתא אכן התחזק בבית דין.

לכן מבארים הראשונים בשם רבינו תם:

שהסמפון הוא ביד המלוה, וכתוב על השטר, ומה שאמרה הברייתא "יתקיים בחותמיו", פירשה הגמרא שם, שאכן חתומים עליו עדים, אלא שהמלוה טוען שכתב את הסמפון להיות מוכן בידו כשיפרענו הלוה, ועל טענה זו אמרה הברייתא ששואלים את העדים אם הלוה כבר פרעו. [ומיושבות קושיא א' וב']

מה שאמרה הברייתא שהסמפון — ואין עליו עדים — הוא ביד שלישי, אין פירושו שמאמינים להשליש על הסמפון, אלא שבידי השליש נמצא גם השטר חוב וגם הסמפון, ונאמנותו הוא על ה"שטר חוב", וטוען שקיבלו מידי "הלוה", והלוה קיבלו מידי המלוה כשפרעו. [ומיושבת קושיא ג']

והוכחת רבא היא [לא מהסמפון, אלא] מהשטר חוב שהשליש נאמן במגו דאי בעי קלתיה, וקשה על רב נחמן הסובר שאין השליש